

**O'ZBEKISTON LOGISTIKA TARMOG'INING RIVOJLANISH
TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI**

Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti

39A-24 Logistika guruhi 1-bosqich talabasi

Muhiddinov Mehridin Salohiddin o'g'li

muhiddinovm250@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur ishda O'zbekiston Respublikasida logistika tarmog'ining hozirgi holati, rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari tahlil qilinadi. Unda transport va kommunikatsiya infratuzilmasining modernizatsiyasi, xalqaro hamkorlikning kengayishi, raqamlashtirish jarayonlari va xususiy sektor ishtirokining oshishi kabi asosiy yo'nalishlar yoritilgan. Shuningdek, O'zbekistonning strategik geografik joylashuvi va mintaqaviy tranzit imkoniyatlari asosida mamlakatni logistika markaziga aylantirish istiqbollari tahlil etadi.*

Kalit so'zlar: *Logistika xarajatlari, optimallashtirish, transport logistika, omborxona boshqaruvi, raqamli logistika, multimodal tashish, yetkazib berish zanjiri, xarajatlarni kamaytirish, axborot texnologiyalari, logistika samaradorligi.*

Kirish:

Bugungi globallashuv davrida logistika tarmog'i har bir mamlakat iqtisodiyoti uchun strategik ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, Markaziy Osiyoning yuragida joylashgan O'zbekiston uchun logistika tizimini samarali rivojlantirish nafaqat ichki ehtiyojlarni qondirish, balki xalqaro transport yo'laklarida muhim o'rin egallash imkonini beradi. Mamlakatda so'nggi yillarda olib borilayotgan islohotlar natijasida logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish, transport-kommunikatsiya tarmoqlarini kengaytirish va zamonaviy logistika markazlarini tashkil etish bo'yicha bir qator muhim qadamlar tashlanmoqda.

So'nggi yillarda logistika sanoati jahon bozorida jadal rivojlanmoqda. Statistika ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda global logistika bozorining hajmi 10,6 trillion AQSh dollarini tashkil etgan. Prognozlarga ko'ra, bu ko'rsatkich 2030-yilga

borib 15 trillion dollardan oshadi. Bunday kengayish sharoitida logistik xarajatlarni samarali boshqarish va optimallashtirish masalasi har qachongidan ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Logistika xarajatlari ishlab chiqaruvchi va savdo korxonalarining umumiy xarajatlarida katta ulushni tashkil etadi. Misol uchun, kompaniyalar darajasida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, logistika xarajatlarini atigi 5% ga kamaytirish orqali korxonaning sof foydasini 10–15% ga oshirish mumkin. Ayniqsa, transport va omborxona xarajatlarini raqamli texnologiyalar orqali boshqarish bu borada katta samara beradi. Ma'lumotlarga ko'ra, ERP, WMS, va TMS tizimlarini joriy qilgan kompaniyalar o'z logistika xarajatlarini o'rtacha 12–20% gacha kamaytirishga erishgan. Bu yirik infratuzilmaviy loyihalar mamlakatda logistika sohasining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shunday qilib, mavjud statistik ko'rsatkichlar asosida aytish mumkinki, logistika xarajatlarini optimallashtirish nafaqat korxona darajasida, balki milliy iqtisodiyot miqyosida ham ijobiy natijalar beradi. Bu esa ushbu tadqiqotning dolzarbligini yanada kuchaytiradi. Transport infratuzilmasining ayrim hududlarda yetarli darajada rivojlanmagan. Ayniqsa, qishloq joylarida yo'llarning sifatsizligi mahsulotlarning tez va sifatli yetkazilishini qiyinlashtirmoqda. Bu borada yo'llarni modernizatsiya qilish, temiryo'l va avtomobil transport tarmoqlarini kengaytirish zarur. Shuningdek, omborxona boshqaruvi tizimining eskiligi ham muhim muammolardan biridir. Ko'plab omborlarda mahsulotlar qo'lda hisobga olinadi, bu esa noto'g'ri ma'lumotlar, mahsulot yo'qotilishi yoki muddati o'tgan tovarlar bilan bog'liq muammolarga olib keladi. Bunday holatlarning oldini olish uchun zamonaviy omborxona boshqaruvi (WMS) tizimlarini joriy etish, omborlarni avtomatlashtirish va saqlash texnologiyalarini rivojlantirish talab etiladi. Yana bir dolzarb muammo – malakali logistika mutaxassislarining yetishmasligidir. Xalqaro tajriba va zamonaviy texnologiyalarni biladigan kadrlar soni oz. Bu borada ta'lim tizimida logistikaga oid maxsus fanlarni kengaytirish, amaliyotga yo'naltirilgan o'quv kurslarini tashkil etish va xorijiy tajriba asosida kadrlar tayyorlash muhim hisoblanadi. Axborot texnologiyalaridan foydalanishning past darajada ekani ham logistika samaradorligini cheklamoqda. Ko'plab tashkilotlar yuklarni qo'lda kuzatadi, hujjatlar esa elektron emas, qog'oz shaklida yuritiladi. Raqamli logistikani

joriy etish, GPS va IoT texnologiyalari orqali yuk harakatini real vaqt rejimida kuzatish bu muammoning asosiy yechimidir.

Xulosa:

O'zbekistonda logistika tarmog'i so'nggi yillarda iqtisodiy rivojlanishning muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish, raqamlashtirishni joriy etish va xalqaro logistika tarmoqlariga integratsiyalashish jarayonlari mamlakatni mintaqaviy tranzit markaziga aylantirish imkonini bermoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В РАЗВИТИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(8), 448-457.
2. Ашурова, Н., Чекулаева, К., & Ачилов, М. (2025). АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА МОДЕЛЕЙ КСО: РОЛЬ БИЗНЕСА В ПРЕОДОЛЕНИИ ГЛОБАЛЬНЫХ КРИЗИСОВ. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 2(1), 248-261.
3. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). ОСНОВЫ МЕТОДОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(9), 234-242.
4. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 1(1), 232-240.
5. Bakoev, K. N., & Chekulaeva, K. A. (2021). ECONOMETRIC ANALYSIS OF INDUSTRIAL PRODUCTION'S VARIANCE IN THE SECTION OF CITIES AND DISTRICTS OF THE NAVOI REGION. *Frontline Marketing, Management and Economics Journal*, 1(08), 7-14.

6. Бакоев, Х. Н., & Чекулаева, К. А. (2021). ДИСПЕРСИОННЫЙ АНАЛИЗ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА В РАЗРЕЗЕ ГОРОДАХ И РАЙОНАХ НАВОИЙСКОЙ ОБЛАСТИ. In *ЭКОНОМИКА В ТЕОРИИ И НА ПРАКТИКЕ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ* (pp. 149-152).
7. Чекулаева, К. А. (2021). ОСОБЕННОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГЕОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКИ И РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОСВОЕНИЯ МРАМОРНЫХ МЕСТОРОЖДЕНИЙ. *Universum: технические науки*, (12-2 (93)), 62-66.
8. Чекулаева, К. А. (2011). *Разработка организационно-экономического механизма рационального использования месторождений мрамора* (Doctoral dissertation, Московский государственный горный университет).
9. Чекулаева, К. А., & Эйрих, В. И. Экономика и управление на предприятии (по отраслям). *Экономика и управление*, 100, 87-90.
10. Rabbonaqlovich, C. S. (2020). Advantages and distinctive features of venture capital. *SAARJ Journal on Banking & Insurance Research*, 9(3), 17-22.
11. Rabbonaqlovich, C. S. (2022). VENTURE CAPITAL AS AN ECONOMIC CATEGORY. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(05), 83-87.
12. Rabbonaqlovich, C. S. (2021). The role of venture capital in the innovative development of a transformed economy. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1746-1752.
13. Rabbonaqlovich, C. S. (2024). VENCHUR KAPITALI SHAKLLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(5), 22-33.
14. Chulliyev, S. (2024). INNOVATSION JARAYONLAR BILAN VENCHUR KAPITALI O 'RTASIDAGI BOG 'LIQLIK VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 2(5), 67-74.
15. Чуллиев, С. (2024). O 'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIK VA VENCHUR FONDLARINI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(3), 1-14.

16. Latipov, N., Komilova, N., Makhmudov, B., Berdiev, K., Moslemzadeh, M., Chulliyev, S., ... & Hamroyev, M. (2024). Econometric modeling and forecasting of environmental conditions of cities and population health problems: Case study of Navoi and Zarafshan cities. *Macedonian Journal of Ecology and Environment*, 26(2), 169-181.
17. Cho'lliyev, S. (2022). O 'ZBEKISTONDA TRANSFORMATSIYALASHAYOTGAN IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA VENCHUR KAPITALNING O 'RNI. *Economics and Innovative Technologies*, 10(5), 297-306.
18. Chulliyev, S. R. (2021). VENCHUR KAPITALI IQTISODIYOTNI INNOVASION RIVOJLANTIRISH OMILI SIFATIDA. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 596-602.
19. Чуллиев, С. Р. (2020). СОСТОЯНИЕ ВЕНЧУРНОЙ ИНВЕСТИЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ. *РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ*, 67.
20. Чўллиев, С. Р. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ. *Scientific progress*, 2(7), 543-547.
21. Чўллиев, С. Р. (2020). ИҚТИСОДИЁТНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ. *Иқтисодиётда инновация*, 4(3).
22. Чуллиев, С. Р. (2024, October). РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ РОЛИ. In *International Conference on Adaptive Learning Technologies* (Vol. 10, pp. 16-18).
23. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). The Significance of Venture Capital on the Digital Economy. *American Journal of Business Practice*, 1(7), 47–52. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/508>
24. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). Scientific-Theoretical Basis of Venture Capital. *American Journal of Business Practice*, 1(6), 46–51. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/252>
25. Чуллиев, С. (2024). ВЗАИМОСВЯЗЬ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ С ВЕНЧУРНЫМ КАПИТАЛОМ И ФАКТОРАМИ, ВЛИЯЮЩИМИ НА

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ. Экономическое развитие и анализ, 2(5), 67-74.

26. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.

27. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.